

льності індивіда; в) розвиток здатності індивіда самому створювати гендерні правила і гендерні відносини на паритетних засадах.

Таким чином, забезпечення свободи особистості знаходиться в руслі вирішення завдань гендерного виховання, як одного з найважливіших механізмів досягнення гендерного паритету. Це зумовлює необхідність не тільки вивчення нових сфер теоретичного знання і впровадження їх в освітню практику, але й активізує потребу перегляду всієї системи традиційної освіти з позицій гендерної парадигми.

*Бушман І.О. – канд. філос. н.
(Суми, СумДУ)*

ЦІННІСНА ОСНОВА ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ В СУЧАСНОМУ СУСПІЛЬСТВІ

Дослідження в галузі освітніх проблем, які зумовлені трансформаційними змінами в суспільстві та в його освітньому сегменті, є надзвичайно перспективними для сукупного наукового доробку. Що ж стосується мети і функцій сучасної освіти, то вони полягають у формуванні комплексної, системної картини світу, у трансляції від покоління до покоління досягнень науки, досвіду й традицій. Будучи одним з важливих соціальних інститутів, освіта також є важливим інструментом передавання у спадок культурних цінностей, сформованих у соціумі протягом тривалого часу.

Структуризація нової філософської парадигми освіти здійснюється істотною мірою в межах і завдяки процесу соціальної та когнітивної інституціоналізації філософії освіти як самостійної сфери знань. Звичайно, різні підходи до розуміння останньої передбачають і пояснюють наявність різних способів тлумачення парадигмальних основ сучасної освіти.

Реформування національної системи освіти відіграє значну роль у трансформаційно-модернізаційних процесах, які нині мають місце в Україні. Перетворенням як на рівні освіти, так і суспільства в цілому притаманна масштабність і кардинальність. Синтез процесів соціокультурної та національної самоідентифікації українського народу, що здійснюється у ході будівництва незалежної держави, означає реалізацію специфічного соціокультурного проекту, складовими якого слід вважати в першу чергу відродження культурної історичної пам'яті, рефлексію всього без винятку попереднього культурно-історичного, педагогічного та в цілому когнітивного досвіду, його реконструкцію на основі нової системи цінностей, світоглядних орієнтацій і телеологічних пріоритетів, оскільки національна своєрідність культури розкривається через відношення української спільноти до природи, людини, суспільства, космосу.

При визначенні основ цієї нової системи цінностей, яка обумовлює відповідний характер історико-культурної рефлексії національного мину-

лого, необхідно у першу чергу дійти наукового конвенціоналізму та соціального консенсусу відносно сутності, природи, розуміння характеру процесів української ідентифікації в загальнокультурному та освітньо-педагогічному сенсі.

Культура повинна стати ціннісно-змістовною основою освітнього процесу в українській школі, замінивши собою поверхові, неаргументовані і кон'юнктурні форми ціннісної орієнтації навчально-виховного процесу. В цьому плані культурним змістом освітньої діяльності є цілісність культурного досвіду українського народу, який на основі діалогічної взаємодії з культурним досвідом цивілізації та міжкультурного й полікультурного синтезу репрезентує всі позитивні цінності сучасності. Реалізація ціннісного змісту культури в освітній практиці підпорядковується соціокультурному завданню індивідуального й соціального самовизначення, а також національної ідентифікації. Вона здійснюється у комбінованій формі наукового пізнання та ціннісних орієнтацій.

Таким чином, філософський аналіз освіти розуміється як матриця відтворення суспільства (соціальності, соціальної структури, систем соціальної взаємодії, соціально наслідуваних кодів поведінки і т.д.). Розробка ж загальних філософсько-онтологічних категорій повинна відбуватися в процесі аналізу антропологічної проблеми сутності людини як суб'єкта освіти, проблеми освіти як сфери взаємодії суспільства та людини, колективної дії людей із приводу відтворення особистості та соціальних відносин, обґрунтування мети освіти та самого процесу цілепокладання як основ відтворення соціальності, а також визначення структурно-функціональних характеристик освіти як соціально організованого процесу небіологічного успадкування.

*Вандышева-Ребро Н.В. – канд. филол. н.
(Харьков, НТУ «ХПИ»)*

ТРАДИЦИИ ЕВРОПЕЙСКОГО РЕАЛИЗМА: ОТ КРИТИЧЕСКОГО ДО МИФОЛОГИЧЕСКОГО

Исследователь, пытающийся провести анализ сущности реализма в искусстве, осмыслить особенности реализма как художественного метода, непременно столкнётся с многообразием реализмов: античный классический, просветительский, критический, социалистический, мифологический и др. Отсюда понятно, что феномен реализма выступает не только как художественный метод, но и как мировоззренческий ориентир.

Ф.В.Й. Шеллинг утверждал: «Объективный мир есть лишь изначальная, ещё не осознанная поэзия духа; общим органом (орудием. – Н.В.-Р.) философии, замковым камнем всего её свода, является философия искусства» [1, 241]. Поэтому естественно было бы, обращаясь к теме определения сущности реализма как философского понятия и реализма в ли-